

Izhaja vsaki dan.

Tudi ob nedeljah in praznikih ob 5. uri, ob ponedeljkih ob 9. uri zjutraj.

Posamične številke se prodajajo po 3 novč. (6 stotink), v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Ljubljani, Gorici, Celju, Kranju, Mariboru, Celovcu, Idriji, St. Petru, Seči in Nabrežini, Novemestu itd.

Oglase in naročbe sprejema uprava lista „Edinost“, ulica Giorgio Galatti št. 18. — Uradne ure so od 2. pop. do 8. zvečer. — Cene oglasov 16 st. na vrsto petič; poslanice, osmrtnice, javne zahvale in domači oglasi po pogodbi.

TELEFON št. 1157.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Naročnina znaša

za vse leto 24 K., pol leta 12 K., 3 mesece 6 K. — Na naročbe brez dopolne naročnine se uprava ne ozira. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo. Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18. (Narodni dom.) Izdajatelj in odgovorni urednik Štefan Godina. — Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18. Poštno-hranilnični račun št. 841.652.

✦ Vladika JOSIP JURIJ STROSSMAJER.

Blestela je velika in sijajna zvezda na našem jugoslovanskem horizontu, ki je donala luči v milijone glav in razširjala ožvljavajočo toploto v milijonih sre...! Bilo je to solnce velikega uma, velikega duha, velikega srca, solnce — genija, kakor jih malo in le redko poraja človeški rod.

Solnce je blestelo na našem horizontu in pod vplivom njegove luči in njegove toplote se je razvijalo bujno, pisano življenje, delovanje, razvijanje in napredovanje po poti — samozavesti in človeške kulture.

Skozi desetletja je blestelo na našem obzorju to zlato solnce. In v trenutkih, ko se je bal, da klone duhom, pod težo življenja, tolikega sovraštva in tolike zavisti od vseh strani, je rod naš jugoslovanski zaupanjem obračal svoj pogled do svoje — zvezde-vodnice... do velikega sinu in velikega očeta svojega, do **Josipa Jurja Strossmayerja!** Ne zastoj! Iz Djakova mu je prihajala tolozba, vspodbuja: ne klonite duhom, ker bodočnost je vaša! Oko velikega biskupa je gledalo z neopisno milino na muko, hrepenenje in stremljenje našega rodu in ta milina očesa je izražala tisto neizmerno ljubezen v srcu, s katero je objemal veliki biskup ves slovanski rod, posebnost pa vso veliko rodbino naš Jugoslovancev.

Zvezda je utrnila... Angelj smrti je razširil svoja črna krila in se smrtonosno dotaknil jasnega čela, ki je krilo tolikega duha: oko je ugásnilo in nehala je biti ljubezni polno srce velikega apostola vseslovanske vzajemnosti in proroka naše bodočnosti: **Josip Juraj** je zatisnil svoje milo oko v večni sen v soboto popoldne ob 3. uri v svojem škofovskem dvoru v Djakovem.

Zvezda je ugásnila, obzorje je potemnelo in senea težke žalosti je legla na naš slovanski svet in mej naš slovanski rod, mej vse tiste milijone, ki jih je nosil v svojem velikem dobrotnem srcu **Josip Juraj Strossmayer.**

V okvirju, ki obsega današnje naše skromno izdanje, ni možno podati niti v lapidarnih potezah označenja vse veličanske individualnosti pokojnega vladike in neizmerne dobrotvorstva, ki sestavlja vsebino življenja in delovanja velikega pokojnika. Životopisec in Strossmayerjev zgodovinar, ki bo beležil razvoj narodno-političnega življenja Jugoslovancev v zadnjem pol stoletju, bosta imela tu ogromno nalogo. Mi pa se za danes omejamo na konstatacijo, da so vekovi porodili malo takih gigantov, ki bi si bili sami se svojimi od Boga blagoslovljenimi deli postavili toliko sijajnih spomenikov.

Na propovednici, kjer so bili njegovi govori prava razodetja bogo-človeko- in rodoljubja; na parlamentariški

tribini (v povečanem državnem zboru leta 1860 in potem v hrvatskem saboru); kakor genij, ki so žnjim iskali stikov največji prosvetljeni duhovi Evrope, kakor mecén, ki je brezprimerno darežljivo roko snoval velike kulturne ustanove, ki govore čast in priznanje nam vsem pred vsem svetom: je pokojni **Josip Juraj** posvečal svoje delo Bogu in narodu! Naj se spominjamo le tiste znane epizode iz življenja Strossmayerjevega, na kateri je prišla do impozantnega izraza vsa veličina gigantske Strossmayerjeve individualnosti. Bilo je v Belovaru povodom velikih vojaških vaj, na katerih je sodelovalo Njeg. Veličanstvo. Vladarja so spremili tjakaj nekateri madjarski državniki. Ti so na najvišem mestu očrnilo in sumničeli Strossmayerja radi znane njegove brzojavke v Kijev in so dosegli, da je bil Strossmayer pokaran. Ali Strossmayer ni klonil duhom kakor so se nadejali njegovi obrekovalci, ampak pokazal je možki ponos pred kraljevskimi prestoli in v polni zavesti svojega poštenja in kristalne čistosti svojih činov in namenov je odgovoril jasnim čelom: Moja vest je čista!

Isti Strossmayer, ki je bil apostol bratoljubja in ljubezni, je znal biti tudi bojevnik, junak, ko je vedel da brani korist naroda, da brani sebe. Da, čista so mu bila dela skozi vse življenje, čisti njegovi nameni, čista njegova pot — in zlatočista je bila duša, ki se je sedaj preselila v večnost!

Ime Josipa Jurija Strossmayerja bo blestelo in bo slavljen in blagoslovljeno, dokler bo živel slovanski rod! Ne, Strossmayer ni umrl! On ne umrje nikdar! Le njegove zemske ostanke položijo sedaj k počitku. Duh njegov pa bo živel med nami, ostane nam zvezda vodnica. Slava, večna slava Strossmayerjevemu spominu!

Kakor povsodi kjer bivajo Slovani, je tudi mej nami v Trstu vest o težki boleznici velikega vladike Strossmayerja vzbudila vseobče sočutje in bojazen. Vendar so mnogi upali, da častitljivi starček se enkrat uide neizprosni smrti ter niso nikakor mogli verjeti, da je prišel čas, ko bo moral utrniti iz našega obzorja ta svetla zvezda, ki nam je svetila preko pol stoletja. Vse te nade je podrla tužna vest, katero smo prinesli včeraj, ter napolnila nas vse z globoko žalostjo. V znak žalovanja nad neizmerno zgubo vila se je včeraj ter se vije tudi danes raz balkona „Slavjanske čitalnice“ v „Narodnem domu“ črna zastava, ki jo je razobesila „Slavjanska čitalnica“, a na prostorih „Delavskega podp. društva“ društvena zastava s črnimi trakovi. Veliki pokojnik je bil namreč častni član obeh društev. Kakor smo doznali, so odposlala doseđaj v Djakovo sožalne brzojavke tukajšnja narodna društva: Politično društvo „Edinost“, „Slavjanska čitalnica“, „Delavskega podp. društva“, društvo „Narodni

dom“ in „Tržaški Sokol“, katerim sledi gotovo še druga društva.

O boleznici in smrti vladike Strossmayerja prinaša zagrebški „Obzorje“ nastopne podatke: Dne 31. marca so našli zvečer škofa v njegovi sobi v nezavesti. To ni imelo daljnih posledic, in je škof v soboto po navadi šel na sprehod. V nedeljo je imel škof kakor navadno več gostov. Škof je bil prilično miren, toda nekateri prisotnih so opazili, da mu ni prav dobro. O škofovi indispoziciji so obvestili generala Adrovskega, ki je v terek dospel v Djakovo. Našel je škofa že tako slabega, da ni mogel isti več iz sobe. Poklicani zdravniki so konstatirali najprej neredno prebavljanje, ki se je pa v četrtek popravilo.

Noč od četrta na petek je škof prebil v mrzlici in slabosti. V četrtek so poklicali iz Zagreba d.ra Wickerhauserja, ki je prišel v petek v Djakovo. Še pred njegovim prihodom je pomožni škof dr. Voršak podelil bolniku ob asistenci svečenstva sv. poslednje olje.

Dr. Wickerhauser je, dosepevši v Djakovo, konstatiral na škofu veliko oslabljenost srca, pljučnico, slabost vseh organov in eksudat. Škof je ležal v vročici in ni poznal nobenega. V noči od četrta na petek je škof neprestano prosil naj ga prenesejo na divan, kar je storilo na navzoče utis, kakor da želi škof kakor stojk dočkati smrti. D.ra Wickerhauser in Labaš sta bila neprestano ob škofovi postelji. V noči od petka na soboto ni škof vso noč nič spal. Proti jutru se mu je popolnoma povrnila zavest in je vse navzoče prepoznal. Prosil je, naj mu dajo razpelo, katero je neprestano poljubljal, ter šepetaje molil. Od časa do časa ga je mučil hropec. V soboto okolo poludne je brzojavno dospel papežev blagoslov, a po 3. uri popoldne je škof mirno izdahnul dušo v prisotnosti rodbine, ceremonijara, tajnika, dvornega svečenstva in d.ra Labaša. Kmalu na to je veliki zvon stolne cerkve javil prebivalstvu Djakova smrt velikega vladike!

Iz Zagreba javljajo, da se je med zagrebškim meščanstvom pričela akcija za dostojno proslavo spomina velikega mečana. Akciji so stopili na čelo najuglednejši meščani.

Kipar Rudolf Valdec je odpotoval v Djakovo, da sname masko mrtvega škofa. Raz mnogih hiš vihrajo črne zastave. Kakor se govori bosta na pogrebu zastopana vlada in sabor. V mestnem svetu bo stavljen predlog, da se isti korporativno vdeleži pogreba. V soboto zvečer je bila predstava v znamenje žalosti v gledališču odpovedana.

Oporoka Strossmayerja. Iz Osjeka poročajo, da hrani oporoko vladike Strossmayerja stolni kapitelj Djakovski. Kakor se govori, je škof zapustil znaten del svojega premoženja za vzdrževanje stolne cerkve djakovske, drugi del pa za Strossmayerjev seminar v Osjeku. Takoj po smrti je sodnijska komisija zapečatila škofovo pisalno sobo. V škofovi blagajni so našli 244.000 kron in mnogo vrednostnih papirjev. Kapitularnim vikarjem utegne biti izvoljen 80-letni stolni prošt Babič.

Vojna na skrajnem Vstoku.

(Brzojavne vesti).

Boji na fronti v Mandžuriji.

PETROGRAD 9. General Linevič je včeraj sporočil: Pri armadi ni nikake spremembe. Med rusko in japonsko opazovalno stražo konjenišva se je dne 6. t. m. vršil boj pri Taipiulinu. Japonska straža je bila popolnoma uničena, 20 dragoncev in en častnik je bilo vjetih, drugi so bili ubiti. Na naši strani ni bilo izgub.

Baltiška flota.

SINGAPORE 9. Ob eni in pol uri se je prikazala baltiška flota ter se je približala na 7 milj. Ruski konzul je floti, ne da bi se bila ista ustavila, izročil depeše, med temi poročila o bitki pri Mukdenu. Razun konzula in dopisnika „Reuterjevega biro“ niso nobenega pustili blizu. Flota obstoji iz 9 križarjev, 6 vojnih ladij, 8 uničevalk torpedov, 3 brzih parnikov, 3 ladij dobrovoljne flote, 16 ladij za premož, in ene lazaretne ladije.

Brzojavne vesti.

Vodovodni rezervoar se porušil. 235 delavcev ubitih.

MADRID 9. Strašna katastrofa se je pripetila včeraj na gradnji stavbe za filtriranje madridskega vodovoda ob kanalu Lozoga. Porušili so se zidovi, in vsled tega je bilo mnogo delavcev podsutih. Bati se je, da je zgubilo življenje kakih 400 ljudi. Prvi so prišli na pomoč orožniki, za njimi pa vojaki. Vojni minister, guverner, princ asturski so dospeli na mesto nesreče. Opoludne se je pripeljal sam kralj, ki je osebno nadzoroval rešilna dela. Ranjeni delavci so izjavili, da so predvidjali katastrofo, ker so se že pred 14 dnevi zrušili 3 oboki. Splošno se obsoja podjetnike in inženirje, ki da so zakrivali nesrečo. Zdi se, da je iskati vzroka v preslabih konstrukcijah obokov. Minister za poljedelstvo je odredil preiskavo. Včeraj popoldne se je sestel ministerski svet.

MADRID 9. Glasom zadnjih poročil, je delalo na stavbi vodovoda 435 delavcev od teh jih je 235 mrtvih, več ranjenih delavcev je umrlo v bolnišnici. 700 delavcev odkopuje razvaline. Danes niso našli še nobenega trupla. Sodi se, da jih je še 70 pod razvalinami.

Angleška kraljeva dvojica.

PORT MAHON 9. Angleška kraljeva dvojica je dospela semkaj na jahti „Victoria and Albert“ ter je bila slovesno vsprejeta. Kraljeva dvojica ostane tukaj dva dni.

Rusko-japonska vojna.

TRST, dne 9. aprila 1905.

Naloga baltiške flote.

(Dopis iz strokovnjaškega pisa.)

Pred pridruženjem 3. eskadre se je bilo bati kake japonske ofenzive z brodovjem proti tedanjemu 1. in 2. ruskemu brodovju Roždestvenskega. Sedaj pa se more pač reči, da je ta nevarnost z ozirom na vse gori navedene okolnosti izključena. Nasprotno, jaz menim, da japonsko brodovje preide v defenzivo, v območju Japonskega morja, in to z ozirom

